

Kriterier for opdatering af udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder

Et af formålene med fuglebeskyttelsesdirektivet er at sikre levesteder for en række ynglefugle og regelmæssigt tilbagevendende trækfugle, så de kan overleve og formere sig i hele deres udbredelsesområde. De fuglearter for hvilke der skal træffes særlige beskyttelsesforanstaltninger, jf. artikel 4, stk. 1, er angivet på direktivets bilag 1. Herudover skal der, jf. artikel 4, stk. 2, træffes tilsvarende foranstaltninger for regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter især i vådområder af international betydning.

På baggrund af de dengang foreliggende oplysninger om udbredelsen af fugle i Danmark blev der i 1983 udpeget 111 fuglebeskyttelsesområder og for hvert område udarbejdet en oversigt over, hvilke fuglearter det pågældende område er udpeget for – *udpegningsgrundlaget*.

De kriterier der i 1983 blev lagt til grund for udpegningsgrundlaget, jf. artikel 4, stk. 1, af levesteder for fuglearter på direktivets bilag 1, var at områderne ”med hensyn til areal og udstrækning er bedst egnede til beskyttelse af de pågældende arter, idet der tages hensyn til behovet for at beskytte dem i de geografiske sø- og landområder, hvor direktivet finder anvendelse”.

Kriteriet for udpegningsgrundlaget, jf. artikel 4, stk. 2, af levesteder for regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter var, at områderne skulle være af international betydning for fugle, hvilket ifølge IUCN, Ramsarkonventionen og Bonn-konventionen var defineret som områder, hvor der regelmæssigt forekommer 1% af den samlede bestand indenfor trækvejen af en fugleart, eller at der regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger. (Jf. tabel 1).

Med EU kommissionens vedtagelse af habitatdirektivet blev der oprettet et sammenhængende europæisk økologisk net af særlige bevaringsområder NATURA 2000 bestående af fuglebeskyttelsesområder og habitatområder, og i tilknytning hertil en særlig NATURA 2000-database med specifikke oplysninger om eksisterende naturtyper og arter i medlemslandene.

I henhold til EU kommissionens beslutning af 11. juli 2011 om en formular for oplysninger vedrørende Natura 2000-lokaliteter – Natura 2000-databasen – skal de fuglearter, som forekommer i et fuglebeskyttelsesområde klassificeres efter områdets betydning for arten i kategorierne A, B, C eller D. Disse kategorier bygger på den andel af den nationale bestand, som yngler, raster eller overvintrer i beskyttelsesområdet (Jf. tabel 1):

- A: Fra 15-100 % af den nationale bestand
- B: 2-15 %
- C: 0-2 %
- D: ikke væsentlig bestand

Efter denne klassificering er A, B og C-forekomster væsentlige bestande, der begrundes at arter med disse forekomster indgår i udpegningsgrundlaget for et beskyttelsesområde, mens D-forekomster er ikke væsentlige bestande, der ikke indgår i udpegningsgrundlaget.

Forekomsten af fugle i fuglebeskyttelsesområderne har løbende været fulgt, og da naturen er dynamisk er naturforholdene og de tilknyttede bestande af fugle i områderne ændret. Dertil kommer, at Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I over beskyttelseskrævende arter er blevet revideret i flere

omgange, bl.a. når nye lande er trådt ind i Fællesskabet. Oprindeligt i 1979 indeholdt direktivets Bilag I 74 arter, hvoraf 32 arter forekom i Danmark, men efterfølgende er der i 1985 og 2004 bl.a. tilføjet yderligere 15 arter af relevans for Danmark, ligesom skarven i 1997 blev taget ud.

Naturstyrelsen har derfor i samarbejde med DCE (det tidligere Danmarks Miljøundersøgelser) gennemført en analyse af de foreliggende oplysninger om fugle i fuglebeskyttelsesområderne og udarbejdet en oversigt over ændringer til udpegningsgrundlaget.

Kriterier for medtagning af fuglearter i udpegningsgrundlaget

Kriterierne ved opdatering af udpegningsgrundlaget er grundlæggende de samme som ved den oprindelige udpegning i 1983 med efterfølgende præciseringer:

Artikel 4, stk. 1-arter (Bilag I-arter)

- **F1:** arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, d.v.s. med 1% eller mere af den nationale bestand.
- **F2:** arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området ved at være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal.
- **F3:** arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende Bilag I ynglefugle som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade. For mere fåtallige Bilag I trækfugle, hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1% eller mere af den nationale bestand.

Artikel 4, stk. 2-arter

- **F4:** arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1% eller mere af den samlede bestand indenfor trækvejen af fuglearten.
- **F5:** arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.
- **F6:** arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.
- **F7:** arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fædningstiden, på træk mod ynglestederne o.lign.

Kriterier for udtagning af fuglearter fra udpegningsgrundlaget

En fugleart er fjernet fra udpegningsgrundlaget, hvis arten ikke længere opfylder ovenstående kriterier for at indgå i udpegningsgrundlaget, uden at dette skyldes påvirkning i form af manglende god forvaltningspraksis:

- **U1:** arten ikke længere opfylder de kvantitative kriterier for at indgå i udpegningsgrundlaget, fx fordi den samlede nationale eller internationale bestand er vokset, uden at den lokale bestand er vokset tilsvarende.
- **U2:** arten på grund af en registreringsfejl indgik i udpegningsgrundlaget (p.t. uaktuel).
- **U3:** arten har ændret udbredelsesmønster til andre områder eller lande og dermed mere eller mindre forladt området, f.eks. bjergand, der ikke længere forekommer i internationalt betydende antal i Sydfynske Øhav eller Flensborg Fjord, formentlig fordi arten har flyttet sit hovedovervintringsområde til Holland.
- **U4:** arten vurderes at være forsvundet uden mulighed for genindvandring (p.t. uaktuel).

Tabel 1. Regelmæssigt tilbagevendende trækfugle i Danmark, deres internationale 1% kriterium og nationale bestand (Waterbird Population Estimates, 4. udg. via DCE 2012)

Artsnavn	Internationalt 1% kriterium	National bestand
Rødstrubet Lom	3000	Ikke opgjort
Sortstrubet Lom	3750	Ikke opgjort
Gråstrubet Lappedykker	510	5250
Nordisk Lappedykker	55	296
Skarv	3900	109679
Skestork	110	186
Knopsvane	2500	60034
Pibesvane	200	1012
Sangsvane	590	36933
Skovsædgås	800	Ikke opgjort
Sædgås	Ikke opgjort	10553
Tundrasædgås	6000	2524
Kortnæbbet Gås	420	57500
Blisgås	10000	5384
Grågås	5000	118181
Bramgås	4200	46241
Mørkbuget Knortegås	2000	13505
Lysbuget Knortegås	70	7162
Gravand	3000	32650
Pibeand	15000	152828
Knarand	600	1816
Krikand	5000	38843
Gråand	20000	138205
Spidsand	600	12730
Skeand	400	6787
Taffeland	3500	23498
Troldand	12000	174752
Bjergand	3100	18766
Ederfugl	7600	566548
Havlit	20000	37797
Sortand	16000	523025
Fløjlsand	10000	766
Hvinand	11500	65304
Lille Skallesluger	400	1763
Toppet Skallesluger	1700	32639
Stor Skallesluger	2700	15654
Blishøne	17500	199331
Strandskade	10200	35667
Klyde	730	5731
Pomeransfugl	800	317
Hjejle	7500	300000
Strandhjejle	2500	3078
Vibe	20000	130000
Islandsk Ryle	4500	88037
Sandløber	1200	2000
Almindelig Ryle	13300	201490
Lille Kobbersneppe	6000	35935
Lille Regnspove	2700	Ikke opgjort
Stor Regnspove	8500	33200
Rødben	2500	4107
Hvidklire	2300	1604
Almindelig Ryle	13300	201490